

II. İSLARA
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ
LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU
(1 HAZİRAN 2022)

BİLDİRİLER KİTABI

Editörler:

Doç. Dr. Mahmud Esad ERKAYA

Dr. Öğr. Üyesi Sema ÇELEM

ISBN: 978-605-7893-26-0

© Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yayınları

İSLARA Kitaplığı: 5

Ankara - 2022

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
İSLAM ARAŞTIRMALARI UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ (İSLARA)

Karahisar Mevlevîhânesi'nde Medfun Mutasavvıflar

Sufis Buried in Karahisar Mevlevi Lodge

Muhammed Ali KAPLAN*

Özet

Tasavvuf şüphesiz hayatımızın bir noktasında bize dokunur. Bunu tasavvufi tecrübeyi tarikatler, metinler, şiirler, sanat eserleri, menkıbeler yoluyla yapar. Bunlardan bir tanesi olan tarikat hayatın içinde en çok karşılaştığımız tasavvufi unsurdur. Tarikatler birçok farklı şubeye ayrılmış olsada öz olarak hepsi birdir. Birbirleriyle benzerlik ve farklılıkları bulunsada asıl olan Allah'a ulaşmaktır. Tarikatler içerisinde adından en çok söz ettiren Mevlevilik, Anadolu coğrafyasında derin izler bırakmıştır. Bu etkinin sebebi tarikatın kurucusu Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin tasavvufi görüşlerinin çok etkisi olmuştur. Tasavvufi sohbetleri, hitabı ve en önemlisi ele aldığı eserler tüm insanları etkilemiştir. Anadolu toplumu Mevleviliği benimsemiş ve artık bir bütün haline gelmişlerdir. Mevleviliğin bu etkisi sadece belli bir alanda sınırlı kalmamıştır. Etkisi öylesine büyük olmuştur ki Anadolu sınırlarını aşmış dünyaya yayılmıştır. Böylesine önemli olan Mevlevilik, pek çok kişi tarafından merak edilmiştir. Konya merkezli olan bu tarikatın Afyonkarahisar'da ki Mevlevîhânesi ikinci merkez olarak görülmüştür. Konya kadar bilinmese de Afyonkarahisar Mevlevîhânesi ayrı bir öneme sahiptir. Bunun sebebi Mevlevîhânenin içerisinde medfun bulunan tasavvuf büyükleri Mevleviliğe büyük katkılarda bulunmuş olmalarıdır. Ele alacağımız konu Afyonkarahisar Mevlevîhânesi'nde bulunan şeyhlerin hayatlarından kısaca bahsetmek olacaktır. Özellikle mevlîhânenin içerisinde yatan zaatlar incelenecektir. Hayatlarına, şeyhlik makamına gelmelerine dair bilgiler sunacağız. Mevlevilik tarikatine yaptıkları katkılardan bahsedeceğiz. Ayrıca mevlîhânenin geçirdiği yangınlardan ve şuan ki hizmetinden bahsedeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Mevlevilik, Afyon, Karahisar Mevlevîhânesi, Şeyh

Abstract

Sufism touches us in the future. This Sufi experience produces sects, texts, poems, works of art, legends. we love Sufism, something that is mystical mystical. Although the sects are divided into the most different branches, they are essentially the same. Although there are similarities and differences with each other, the main thing is to reach Allah. The Mevlevi order, which made the most of its name among the sects, left deep traces in the Anatolian geography. The reason for his effect was the mystical views of Mevlana Celaleddin Rumi, the founder of the sect. His mystical conversations, his speech, and most importantly, the works he added have affected all people. Anatolian society adopted the Mevlevi and become a whole part. The influence of Mevlevi was not limited to a certain area. Its influence was so great that it went beyond the borders of Anatolia and spread to the world. Mevleviyeh, which is so important, has been wondered by many people. The Mevlevi Lodge of this sect in Afyonkarahisar, which was based in Konya, was seen as the second center. Although it is not as well known as Konya, Afyonkarahisar Mevlevihane has a special importance. The reason

* Arş. Gör., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İslâmî İlimler Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü, Tasavvuf Anabilim Dalı, e-posta: muhammedalikaplan60@gmail.com Orcid ID: <https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0001-6990-9683>

for this is that the Sufi elders who were buried in the Mevlevihane made great contributions to the Mevlevi. The subject we will deal with will be to briefly talk about the lives of the sheikhs in the Afyonkarahisar Mevlevihane. In particular, the person who reside in the Mevlevihane will be examined. We will provide information about their coming to the sheikh post. We will talk about their contributions to the Mevlevi order. We will also talk about the fires that the Mevlevihane had and its current state.

Keywords: Sufism, Mevlevi, Afyon, Karahisar Mevlevihane, Sheikh

Giriş

Hayatın hemen hemen her alanında iz bırakabilen tasavvuf, tekke ve zaviyeler aracılığıyla halkla buluşmayı başarmıştır. Tasavvufi geleneğin önemli temsilcilerinden olan Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin (ö. 672/1273) öncülüğünü ettiği Mevleviyye tarikatı da Anadolu coğrafyasında önemli izler bırakmıştır. Mevlevîhâne, Mevleviyye tarikatına ait zâviye, dergâh ve âsithânelerin genel adıdır. XVI. Yüzyılın başlarında Mevlevîliğin önemli noktalarından birisi de Afyonkarahisar Mevlevîhânesi olmuştur. Kim tarafından nasıl yaptırıldığı kesin olmamakla birlikte Afyonkarahisar Mevlevîhânesinin ilk etkilerinin Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî zamanına dayandığını söyleyebilir. Mevlevilik tarikatında önemli bir rol üstlenen divan şairlerinden Divane Mehmed Çelebi'nin (ö.954/1547) kabrinin burada bulunması mevlevîhânenin değerini arttırmaktadır. Bu çalışmada genel hatlarıyla, Afyonkarahisar Mevlevîhânesi'nin tarihçesi ve dergâhta kabri bulunan tasavvuf büyüklerinin biyografileri üzerine de durulacaktır.

1. Karahisar Mevlevîhânesi

Mevleviyye tarikatının kurucusu Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin yedinci batın evladı Divane Mehmed Çelebi'nin (ö. 951/1544) de medfun bulunduğu Karahisar Mevlevîhânesi Afyon ilinde bulunmaktadır. Bu Mevlevîhâne birçok kişi tarafından Konya Mevlânâ Dergâhı'nın dan sonra ikinci en önemli Mevlevî Âsithânesi olarak kabul edilmiştir.¹ Bugün türbe, cami ve müze olarak kullanılmaktadır. Mevlevîhânenin kim tarafından ne zaman yaptırıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Mevlânâ'nın oğlu Sultan Veled'in (ö. 712/1312) Karahisar Mevlevîhânesinde bir süre kaldığı ve kızı Mutahhara Hatun'u 1276 yılında Germiyanlı Savcı Bey'in oğlu Umur Bey'le evlendirdiği bilinmektedir.² Mutahhara Hatun'un oğlu Germiyanlı Yâkub Bey dergâh fakirlerinin geçinmesi için dayısı Ârif Çelebi'ye çeşitli araziler vakfetmiştir. Kuruluşundan Mutahhara Hatun'un torunu Germiyanlı Balı Mehmed Çelebi'ye (Abâpûş-i Velî) kadar (ö. 890/1485) on altı kişi dergâhta postnişinlik yapmıştır. Mevlânâ soyundan ilk postnişin olan Abâpûş-i Velî'nin yerine oğlu Divane Mehmed Çelebi geçmiştir. Divane Mehmed Çelebi'nin kızı Destînâ Hatun ve Küçük Ârif Çelebi'nin kızı Güneş Hatun, küçük yaşta olan oğullarına vekâleten dergâhın postnişinlik görevini üstlenmişlerdir. Divane Mehmed Çelebi başta olmak üzere Mevlevîliğin birçok seçkin siması ünlü bestekâr Kûçek Mustafa Dede, (ö. 1095/1684) *Gülşen-i Esrâr*'ın yazarı Muğla Mevlevîhânesi postnişini İbrâhim Şâhidî (ö. 957/1550) bu dergâhta yetişmişler ve burada defnedilmişlerdir.³

2. Mevlevîhâne'nin Postnişinleri

2.1 Abâpûş-i Velî

Hayatı hakkında çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Adâpûş-i Velî (ö. 890/1485) Germiyan Şehzadelerinden Hızır Paşa'nın oğludur. Germiyan oğullarından ilk defa Mevlevîliğe intisap ederek sikke ve hırka giyen kişi olmuştur.⁴ Abâpûş-i Velî, Balı Mehmed Çelebi ve Balı Sultan takma isimleriyle de anılmaktadır. Soyunun Mevlânâ'ya ulaşması dedesi Süleyman Şah, Sultan Veled'in kızı Mutahhara Sultan'la evli olmasından dolayıdır. Mevlevî dervişlerinden olan babası kendisine saltanat elbisesi

¹ Ş. Barîhüda Tanrıkorur, "Karahisar Mevlevîhânesi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), 24/418.

² Tanrıkorur, "Karahisar Mevlevîhânesi", TDV, 418.

³ Tanrıkorur, "Karahisar Mevlevîhânesi", TDV, 418.

⁴ Seray Akın Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi ve Haziresinden Müzelere Taşınan Mezar Taşları*, (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Lisans Tezi, 2017), 74.

yerine tarikat abası giydirdiği için “Abâpûş-i Velî” lakabıyla anılmıştır.⁵ Balı Sultan hayatını dergâha ve orada yetişen dervişlere adamıştır. Vefatından bir yıl kadar önce oğlu Divane Mehmed Çelebi’yi postnişin ilan etmiştir.⁶

2.2 Divane Mehmed Çelebi

Hız. Mevlana’nın: “Bizim neslimizden bir sultan zuhura gelecek, ismi Muhammed olacaktır. Biz ahvâl-i aşikhâneyi mücmel olarak gösterdik. Bu zuhura gelecek olan abdâl, hoş hâlde bizim icmâl ettiğimiz tafsiliyi yapacaktır” diyerek müjdelediği Dîvâne Mehmed Çelebi’dir (ö. 954/1547).⁷ Mevlevîliğin yayılmasında büyük rol oynayan Divane Mehmed Çelebi XV. Yüzyılın ikinci yarısında Karahisar’da doğmuştur. Hayatı hakkındaki bilgileri müridi ve aynı zamanda *Gülşen-i Esrâr* adlı eserin müellifi olan Şâhidî İbrâhim Dede’den elde etmekteyiz. Divane Mehmed’in çelebi unvanını alması, Süleyman Şah’ın eşi Mutahhara Hatun’un, Mevlânâ’nın oğlu Sultan Veled’in kızı olmasından dolayıdır. Babasının mevlevîhâne şeyhlik yapmasından ötürü manevi bir ortamda yetişmiştir. Babasının vefatından önce üstlendiği Karahisar Mevlevîhânesi şeyhlik vazifesini ölümüne kadar devam ettirmiştir. Mevlevîhâne Divane Mehmet Çelebi zamanında en parlak dönemini yaşamıştır.⁸

Tasavvufi bir ortamda yetişmiş olması gençlik yıllarından itibaren Mehmet Çelebi’yi etkilemiştir. Mevlevî tarikatının ikinci kurucusu olarak nitelendirilen Mehmed Çelebi, gençlik yıllarından beri kalenderî abası giyerek dolaşmış, başında Şems-i Tebrîzî’ye bağlılığını gösteren on iki dilimli taç giymiştir.⁹ Kalenderîliği Meşrep olarak benimsemekle beraber Mevlevîliğin esaslarını özenle koruyan Mehmed Çelebi, Ulu Ârif Çelebi’den (ö. 719/1320) sonra Mevlevîliği en çok yayan kişidir. Halep, Burdur, Eğridir, Sandıklı, Mısır, Cezayir, Midilli ve muhtemelen Lazkiye mevlevîhâneleri onun gayretiyle açılmıştır. Böylelikle Mevlevîlik geniş bir coğrafî alana yayılma imkânı bulmuştur. Mehmet Çelebi inas¹⁰ çelebilerdendir.¹¹ Aynı zamanda şair olan Mehmed Çelebi, Divane veya Semâî mahlasıyla şiirler kaleme almıştır.¹² Ancak bu şiirler mecmua olarak kalmıştır. Mevlevî mukabelesi son şekliyle düzenlendikten sonra mukabelenin ihtiva ettiği sembollerini açıklamak amacıyla yazılan ilk manzum risâle Divane Mehmed Çelebi’ye aittir. Abdülbaki Gölpınarlı (ö. 1982) tarafından Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi’nde bulunan şiir mecmualarından derlenen yirmi dört adet şiiriyle birlikte yayımlanmıştır. Şâhidî İbrâhim Dede’nin (ö. 957/1550) Şeyhi’nin vefatından sonra, her sene kabrini ziyaret maksadıyla Afyonkarahisar’a geldiği, muayyen bir süre kalıp döndüğü, 1550 yılındaki ziyaretlerinde vefat ettiği ve şeyhinin yanına gömüldüğü dikkate alınırsa, Dîvâne Mehmed Çelebi’nin 953/1546 veya 954/1547 yıllarında vefat etmiş olması gerektiği söylenilebilir.¹³ Vefatından sonra postuna oğlu Hızır Şah (ö. 1570) oturmuştur. Babasının sandukasının yanında yer alan sandukasında, 1915 tarihli bir puşide¹⁴ bulunmaktadır. Mevlevîhâne’nin türbe bölümündeki, orijinal konumunu koruduğunu düşündüğümüz iki sandukadan birisi olduğu düşünülmektedir.¹⁵

2.3. Hızır Şah Çelebi

İkinci Sultan Veled diye meşhur olan Divani Mehmed Çelebi’nin oğlu olan Hızır Şah Çelebi, 1497 yılında dünyaya gelir.¹⁶ 1525 yılında hilafet namesini alan Çelebi, babası Divani Mehmed

⁵ Mustafa Kara, “Abâpûş-i Velî”, TDV, (İstanbul: TDV Yayınları, 1998), 1/10.

⁶ Mustafa Kara, “Abâpûş-i Velî”, TDV, 10.

⁷ Mustafa Çıpan, “Dîvane Mehmed Çelebi’nin Müttekerrir Müseddesini Şerh Denemesi”, VI. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu ed. Mehmet Sarlık vd. (Afyon: Afyon Belediyesi Yayınları, 2002), 1/293.

⁸ Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi*, 49.

⁹ Kara, “Abâpûş-i Velî”, TDV, 10.

¹⁰ İnâs: Mevlevîlikte çelebiler, inas (kadın kolu) çelebileri ile zükur (erkek kolu) çelebileri olarak iki guruba ayrılır.

¹¹ Mehmet Sarı, “Sultân Dîvânî-Mehmet Çelebi”, *Sultan Dîvânî ve Afyonkarahisar’da Mevlevîlik* ed. Uzman Yusuf İlgar (Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, 2003), 1/19.

¹² Kara, “Abâpûş-i Velî”, TDV, 10.

¹³ Kara, “Abâpûş-i Velî”, TDV, 10.

¹⁴ Puşi: Ortadoğu ve Arap Dünyası’nda yaygın kenarları saçaklı bir çeşit pamuklu, yünlü giysi türüdür.

¹⁵ Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi*, 76.

¹⁶ Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi*, 83.

Semai'nin vefatıyla da makamlarına geçer. 1570'te vefat eden Hızır Şah'ın Şeyh Şah Mehmed Çelebi isminde bir oğlu ile II. Destina Hatun isminde bir kızı olur.¹⁷

2.4. Şeyh Murat Efendi

Şeyh Ahmet Çelebi'nin oğlu, Şehid Ali Efendi'nin de kardeşidir. Sicil kayıtlarında Murat Çelebi'nin şeyhlik yaptığına dair bir kayda rastlanmaz. Ancak, mevlevîhânenin türbe bölümünde ona atfedilen kabir üzerinde bir sandukanın olmaktadır. Şemseddin Çelebi'nin, şeyh Ali Efendi'den önce mevlevîhânenin şeyhi olduğunu, onun vefatından sonra Ali Efendi'nin şeyhlik makamına geçmiş olduğuna dair bilgiler, onun 1837 yılında kısa bir süre, (belki birkaç ay) şeyhlik yapmış olduğu fikrini vermektedir.¹⁸ Bu durumda Murat Efendi'nin Yahya Efendi'den sonra, Ali Efendi'den de önce şeyh olması gerekir. Murat Efendi, Ahmet Çelebi'nin büyük oğlu olmalıdır. Zira Mevlevî geleneğinde de şeyhlik sırası öncelikle ailenin büyük erkek çocuğuna verilmiştir. Babası ve kardeşine ait bilgilerden yola çıkarak 1750-1850 yıllarında yaşadığını söyleyebiliriz.¹⁹

2.5. Mehmet Râşit Çelebi

1842'de Şehit Ali Çelebini'nin idamı sebebiyle Konya'dan Afyonkarahisar Mevlevîhânesi şeyhliğine tayin edilmiştir.²⁰ 1842-1872 yılları arasında Mevlevihane de şeyhlik yapmıştır²¹ ve babası tarafından Mevlânâ'ya ulaşan Mehmet Râşit Çelebi, 1844'te mevlevîhâneyi genişletilerek tamir ettirmiştir. 1867 yılında sağ olan Raşit Çelebi'nin vefat tarihi tespit edilememiştir. Raşit Çelebi'nin Rıza Çelebi, Bahaeddin Çelebi, Abdülkadir Çelebi, ve Kemal Çelebi isimlerinde çocukları olduğu anlaşılmaktadır. Çelebi ilimle meşgul olmuş, çeşitli eserler kaleme almış, istinsah etmiştir. Bu çerçevede El-Evrâd isminde Arapça, nesih hatla yazılmış bir eseri bulunmaktadır. Ayrıca, Sipehsâlâr Mevdüddin Feridun'un *Menâkıb-ı Sipehsâlâr* adlı Farsça eserini Türkçe'ye çevirmiştir. İsmail Ankaravî'nin Mesnevî şerhinin 7. cildini de nesih hatla istinsah etmiştir.²²

2.6. Ahmet Kemâleddin Çelebi

Mehmet Râşit Çelebi'nin oğlu olan Ahmet Kemâleddin Çelebi (ö. 1894) Şeyh Ali Efendi'nin kızı Münire hanım ile evlenmiştir. 1872 yılında postnişin olarak görevli olduğu bilinmektedir. Tahminen 1872-1895 yılları arasında şeyhlik yapmıştır.²³ Dergâh 1875 de yangın geçirmiştir. Tamiratının 1878 yılına kadar devam ettiği ve o sırada postnişinliğin halen Kemâleddin Çelebide olduğu bilinmektedir. Yaklaşık 23 yıl şeyhlik görevini icra etmiştir. Mevlevîhâne'de türbe içerisinde medfundur.

2.7. Şeyh Celâlettin Çelebi

Babası Kemâleddin Çelebi, annesi Münire Hanımdır. 1894 yılında babasının vefatının ardından Konya seccadenisini Çelebi Efendi'nin icâzeti ile Karahisar Mevlevîhânesi'ne şeyh olmuştur. Celalettin Çelebi tasavvufi eğitimini Dîvâne Mehmed Çelebi Mektebi'nde başlamıştır. Daha sonra eğitimine devam etmek üzere mevlevîhâneye intisap ederek tamamlamıştır.²⁴ 1896 yılında vakıfla ilgili bir hususu Bayındırlık Bakanlığı'nda görüşmek üzere İstanbul'a gitmiş, bu arada Tahir Olgun ile dergahta görüşmüştür. Tahir Olgun kaleme aldığı *Çilehâne Mektupları*'nda Celalettin Çelebi'yi (ö. 1918) "Müttakî, mütevâzi, derviş-nihâd ve velhâsıl evlâd-ı Mevlânâ demeye lâyık bir çelebi" şeklinde üstün vasıflarla anmaktadır. 1902 yılında zuhur eden yangında Mevlevîhâne'nin yanması, yeniden yapılması Şeyh Celâlettin Çelebi zamanında olmuştur.²⁵ Cihan Harbi sırasında İstanbul'da kurulan "Mücâhidîn-i Mevleviyye Taburuna Karahisar'dan Şeyh Celâlettin Çelebi de katılmış, Şam'a kadar gitmiş, bir müddet kalmış, yaşlı olduğu için Karahisar'a geri dönmüştür. Çeşitli tarihlerde hanımlarının ölmeleri sonucu

¹⁷ evliyal.net/afyon-mevlevihanesi/ (Erişim Tarihi: 15.06.2022)

¹⁸ Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi*, 50.

¹⁹ evliyal.net/afyon-mevlevihanesi/ (Erişim Tarihi: 15.06.2022)

²⁰ Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi*, 87.

²¹ Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi*, 51.

²² evliyal.net/afyon-mevlevihanesi/ (Erişim Tarihi: 15.06.2022)

²³ Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi*, 50.

²⁴ Lokman Derya Solmaz, *Şeyh Ali Celâleddin Çelebi ve Döneminde Afyonkarahisar Mevlevîhânesi*, (Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Yüksek Lisans Tezi, 2011), 12.

²⁵ Abdülhalim Durma, *Evliyal Şehri Afyonkarahisar* (Yenigün Matbaacılık, Ankara 2009), 210.

birkaç kez evlenmiş, on kadar çocuğu olmuştur. Şeyh Celâlettin Çelebi, 25 Eylül 1918 tarihinde vefat etmiş ve Mevlevîhâne'ye defnedilmiştir.²⁶

2.8 Şâhidi İbrahim Dede

Mevlevî tarikatında ki bir diğer önemli isim olan Şâhidi İbrahim Dede'dir (ö.956/1550). 1470 yılında Muğla'da doğmuştur. Babası Muğla Mevlevîhânesi şeyhi Sâlih Hüdâyî Dede'dir. Kedisinin Mevlevî ve Muğlalı olduğunu, bazı dizelerinde bizzat ifade etmiştir. Hayatıyla ilgili bilgileri *Gülşen-i Esrâr* adlı eserinin son kısmından elde etmekteyiz. On sekiz yaşına geldiğinde eğitim almak için İstanbul'da Fatih, Bursa'da Yıldırım Medresesi'nde tahsil gördü. Eğitimini tamamladıktan sonra Muğla'ya dönen Şâhidî annesinin isteği üzere Muğla'da Şeyh Bedreddin'e, Lazkiye'de Mevlevî şeyhi Fânî Dede'ye ardından Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî soyundan Paşa Çelebi'ye intisap etti ve Paşa Çelebi'nin oğlu Emîr Âdil'e hocalık yapmaya başladı.²⁷ Ardından Mevlânâ soyundan gelen ve Karahisar'da Mevlevî şeyhi olan Divane Mehmed Çelebi'ye intisap etti. Tasavvufî eğitimini alıp Divane Mehmed Çelebi'nin ardından Muğla Mevlevîhânesi'nin şeyhliğini üstlendi. Her yıl şeyhini düzenli olarak ziyaret etti. Şâhidî oğlu Şühûdî'ye şeyhliği teslim etmiş ve vefatında şeyhinin ayakucuna gömülmüştür. On üç eser yazmıştır. En bilinen eseri *Gülşen-i Esrâr*'dır.²⁸ Şâhidî, *Gülşen-i Esrâr*'da eserin yazım tarihinin 951/1544 olduğunu vermiş, 76 yaşına geldiğini ve yaşlandığını belirtmiştir.²⁹ Eser Farsça olup şairin hem kendi hayatı hem de Mevlevîlik hakkında önemli bilgiler verilmiştir.

Sonuç

Afyon ilimizde bulunan Karahisar Mevlevihanesi Mevlevilik için önemli bir konumdadır. Yetiştirmiş olduğu şeyhler Afyon iline ve Mevlevilik tarikatına sağladıkları katkılar göz önüne alındığında tasavvufî açıdan önemi de ortaya çıkmaktadır. Mevlevihanede medfun bulunan zatlar arasında Divane Mehmed Çelebi, Şâhidi İbrahim Dede gibi büyük isimler yer almaktadır. Konya'dan sonra ikinci Mevlevihane olarak kabul edilmesi aynı zamanda burada eğitim almış veya eğitim verilmiş zatların ömürlerini vakfederek yapmış oldukları hizmetlerin de bir tezahürü kabul edilebilir. Dolayısıyla bu mevlîhânede medfun olanlar başta olmak üzere burasıyla bir şekilde irtibatı olan mutasavvıfların hayatları ve faaliyetleri hakkında daha geniş araştırmalar Tasavvuf tarihi, özellikle Mevlevilik açısından önemli yeni bilgilere ulaşmaya vesile olacaktır.

Kaynakça

- Tanrıkorur, Ş. Barihüda. "Karahisar Mevlevîhânesi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* 24/418. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.
- Ürkmez, Seray Akın. *Afyonkarahisar Mevlevihanesi ve Haziresinden Müzelere Taşınan Mezar Taşları*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Lisans Tezi, 2017.
- Kara, Mustafa. "Abâpûş-i Velî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 1/10. İstanbul: TDV Yayınları, 1998.
- Çıpan, Mustafa. *Dîvane Mehmed Çelebi'nin Mütekerrir Müseddesini Şerh Denemesi*, VI. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu ed. Mehmet Sarlık, Afyon: Afyon Belediyesi Yayınları, 2002.
- Sarı, Mehmet, *Sultân Dîvânî-Mehmet Çelebi*, Sultan Dîvânî ve Afyonkarahisar'da Mevlevîlik ed. Uzman Yusuf İlgar, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, 2003.
- evliya.net/afyon-mevlevihanesi/ (Erişim Tarihi: 15.06.2022)
- Solmaz, Lokman Derya, *Şeyh Ali Celâleddin Çelebi ve Döneminde Afyonkarahisar Mevlevîhânesi*. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Durma, Abdülhalim. *Evliya Şehri Afyonkarahisar*, Ankara: Yenigün Matbaacılık, 2009.

²⁶ Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi*, 90-91.

²⁷ Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi*, 78.

²⁸ Mustafa Çıpan, "Şâhidî İbrâhim", *TDV*, 38/273.

²⁹ Ürkmez, *Afyonkarahisar Mevlevihanesi*, 82.